

A&G KRONIEK

Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap oktober 2018 nr. 56

NAJAARSBIJEENKOMST

Zaterdag 10 november 2018

Zalencentrum Parkstaete

Parkstraat 3, Velp (bij Arnhem)

NOTA BENE : ANDERE LOCATIE!!

Van de voorzitter Dringende oproep!!!!

Toen ik in 2009 het voorzitterschap van de vereniging opnam deed ik dat met de gedachte dat twee zittingstermijnen van drie jaar wel mooi zou zijn. Inmiddels zijn het er drie geworden en na 9 jaar voorzitterschap had ik toch wel gehoopt de hamer aan een opvolger te kunnen

overdragen. Helaas echter heeft zich nog niemand gemeld. (Dit geldt overigens ook voor de functie van penningmeester die inmiddels al weer een jaar vacant is). Ik wil mij nog voor maximaal één termijn kandideren, maar zou in deze periode toch graag mijn opvolger in willen werken.

Dit is overigens niet ingegeven door een gebrek aan plezier in de taken als voorzitter, integendeel ik heb zeer genoten van de afgelopen periode en ook zeer veel positieve reacties gekregen. Ook de zeer prettige samenwerking binnen het bestuur was zonder meer een stimulans om door te gaan. Daarbij komt ook nog dat het erg prettig is deel uit te maken van een bestuur van een succesvolle vereniging. Ik noem hier de druk bezochte bijeenkomsten, de gestage toestroom van nieuwe leden, de zeer gezonde financiële positie en de succesvolle publicaties waarbij vooral de jaarlijkse Gildebrieff eruit springt. Niettemin is 9 jaar is zeker voor een voorzitter een lange periode waarna het toch wel tijd wordt na te denken over verandering.

Ik ben mij er terdege van bewust dat velen terugschrikken voor het tijdsbeslag dat het bestuurslidmaatschap met zich meebrengt. Toch moet dit aspect niet te zwaar worden ingeschat. De meeste tijd vergen de vijf bestuursvergaderingen die allen plaatsvinden op zaterdag in een ontspannen sfeer bij een van de bestuursleden thuis. Hiernaast is het tijdsbeslag alleszins te overzien en hoeft dan ook geen beletsel te zijn.

Het is voor elke vereniging belangrijk dat bestuursta-ken op tijd ververst worden. Een dynamische ver-eniging kenmerkt zich toch vooral door het feit dat nieuwe, frisse ideeën een kans krijgen. De laatste

jaren hebben we een gezonde aanwas van nieuwe, meestal jongere, leden gezien. Hieronder moeten zich toch mensen bevinden die meer willen doen dan alleen passief van hun lidmaatschap genieten. Laat deze oproep niet aan u voorbij gaan denkend dat het wel weer goed zal komen. De toekomst van Ambacht en Gereedschap staat echt op het spel als we er niet meer in slagen leden voor bestuursfuncties te intere-seren. Zonder bestuur geen vereniging!

Let op!

Gewijzigde locatie voor de najaarsbijeenkomst op zaterdag 10 november 2018.

Zoals enkelen van u mogelijk niet ontgaan zal zijn is tot onze grote spijt het ROVC in Ede in het voor-jaar door brand verwoest. Hierdoor moesten we op relatief korte termijn omzien naar een alternatief. We hebben dit gevonden in Velp, naast Arnhem gelegen, waar we terecht kunnen in het Parkstaete Zalencentrum. Er is een grote zaal beschikbaar voor het plenaire gedeelte en enkele kleinere zalen voor onze gebruikelijke activiteiten. Gastvrouw en gast-heer Nannie en Henri Beuker zullen hun best doen het ons naar de zin te maken. Naast dranken zijn broodjes beschikbaar aan de bar benevens andere versnaperingen. Parkstaete is goed bereikbaar, trein-station Velp bevindt zich op loopafstand en vanaf station Arnhem loopt een trolleybus (10 minuten). Voor diegenen die per auto komen bevinden zich diverse parkeerterreinen in de buurt, zoals vermeld op het kaartje. (betaald parkeren)

Hein Coolen (voorzitter)

*Foto's voorpagina zijn beschikbaar gesteld door:
Skinner Inc. (www.skinnerinc.com).*

Najaarsbijeenkomst 2018

Ook dit jaar zijn we er weer in geslaagd een leuk ochtendprogramma samen te stellen waarbij veel te zien zal zijn. Na de Algemene Ledenvergadering die om 11.30u eindigt willen we starten met een aantal demonstratie- en expositie activiteiten die kunnen uitlopen tot in de middag.

Thomasgilde

Gereedschappen van het middeleeuwse houtwerkambacht

Een middeleeuwse schrijnwerker of timmerman kon gebruik maken van een reeks van gereedschappen die ook nu nog duidelijk herkenbaar zijn. Uit geschreven bronnen – zoals een overlijdensinventaris – is vaak op te maken welke en soms ook hoeveel werktuigen een middeleeuwse ambachtsman ter beschikking had. Om te weten te komen hoe die gereedschappen eruit zagen zijn weer archeologische vondsten en afbeeldingen uit die tijd onmisbaar. Maar om er achter te komen hoe ze gebruikt werden is het noodzakelijk ze na te maken en uit te proberen. En dat is wat Bram van de Pas en Marijn van der Gaag doen. Beiden maken ze deel uit van het Sint Thomasgilde, een levende geschiedenisgroep die

Op de foto: Marijn en Bram op kasteel Hernen waar ze discussiëren over de beste middeleeuwse schaaf.

een schrijnwerkersgilde uit 1370 uitbeeld. Ze hebben inmiddels een ruime collectie van gereedschappen – replica's en antieke – opgebouwd die tijdens middeleeuwse evenementen zoals op kasteel Hernen en het (Pre) Historisch Dorp Eindhoven in actie komen. Ook houden ze een blog bij (thomasgilde.blogspot.nl) waarop middeleeuwse meubels en gereedschappen aan bod komen. Bram en Marijn zullen het een en ander tonen op de komende najaars-

bijeenkomst van de Vereniging Ambacht en Gereedschap.

Slede-Stofzuigers

Huub Mombers, die zijn bijzondere collectie pannen in het dakpannenmuseum in het kerkje van Alem heeft ondergebracht, heeft nog een heel andere verzameling, waarvan hij graag iets wil laten zien en over kan vertellen. Het zijn sledestofzuigers van vóór 1953 want toen kwamen de wielen en plastic. Het zijn prachtige

modellen met blinkend chroom en bakeliet, waarvan enkele mooie Nederlandse ontwerpen van voor de oorlog. Reclame platen en gebruiksaanwijzingen hoe je de stofzuiger moet bedienen maken het verhaal compleet. In die tijd kwam een verkoper van de winkel in blauwe stofjas bij de vrouw des huizes langs om het gebruik van dit moderne stuk gereedschap instrueren.

Moderne handschaven

Zoals velen van u weten heeft er zich de afgelopen jaren een ware revolutie voorgedaan in het handmatig schaven. Aan de wieg van deze ontwikkeling stond de Amerikaanse 'Crafts' beweging, waarin enkele prominente meubelmakers en ontwerpers zoals George Nakashima en Sam Maloof, een evenwichtige combinatie van machinaal- en handwerk bepleitten. Ook in Nederland zijn vele meubelontwerpers actief die hierdoor geïnspireerd werden (Zie o.a. de mooie jaarlijkse expositie 'Vormgevers in Hout' in het Fort bij Vechten). Het ambachtelijke aspect lijkt daarmee weer helemaal terug zowel bij hobby- matige als professionele meubelmakers. Na een periode waarin nauwelijks goede handschaven te krijgen waren, begonnen in de jaren '80 Lie Nielsen en Veritas als eersten met de productie van hoogwaardige handschaven voor dit segment. In Nederland worden deze schaven door de firma Baptist in Arnhem geïmporteerd en Pierre Baptist zal er een aantal laten zien en mogelijk demonstreren.

Trapleuningschaven

Bij het schrijven van een artikel voor de Gildebrief onderzocht de schrijver een groot aantal bijzondere schaven allen ontwikkeld met het doel de leuning van trappen te schaven. Vooral voor de gebogen stukken leuning zijn ingewikkelde schaven gemaakt die allerm minst alledaags zijn. Het genoemde artikel is weliswaar rijkelijk geïllustreerd

met foto's maar het is toch een heel andere ervaring deze in het echt te kunnen bekijken. Hein Coolen zal waar mogelijk toelichting verschaffen.

Gildebrief en Nooitgedagt boek

Tot dusverre ligt alles op schema om de Gildebrief weer beschikbaar te hebben op de najaarsbijeenkomst. Een kleine greep uit de inhoud laat ons kennismaken met o.a. artikelen over de restauratie van een 18^e eeuwse schaaf, Romeins glas en de fabricagetechnieken ervan, het namaken van middeleeuws gereedschap, papierindustrie in de Zaanstreek, koper in gereedschap, middeleeuwse beelden, hefwerktuigen en de prenten van Wierincks. Het enthousiasme voor het schrijven

van artikelen was dit jaar dermate groot dat we vier extra pagina's moesten inplannen en bovendien nog enkele artikelen moesten doorschuiven naar volgend jaar. Verder is uiteraard het nieuwe Nooitgedagt boek, een compilatie van vier na-oorlogse catalogi, beschikbaar. Dit mooi uitgevoerde boekwerk van ruim 260 pagina's voor een groot deel in kleur zal hopelijk vele leden aanspreken.

Middagprogramma

Het middagprogramma zal niet veel afwijken van voorgaande jaren met de bekende veiling en verloting, waarvoor weer een aantal mooie prijzen beschikbaar zijn. Ook de veiling en de A&G verkooptafel zijn weer rijkelijk gevuld door de boedelcommissie.

Programma

najaarsbijeenkomst 2018

- 09.00 uur: Parkstaete Zalencentrum open voor medewerkers en standhouders
- 09.30 uur: Parkstaete Zalencentrum open voor leden en introducés.
Koffie verkrijgbaar in het bar/restaurant gedeelte
Verkoop van A & G uitgaven in het bar/restaurant gedeelte
Aanmelden en uitgifte van veilingnummers
Inrichten van de verkooptafels in een van de kleinere zalen.
- 10.30 uur: Welkom door de voorzitter Hein Coolen en aanvang van de Algemene Ledenvergadering in de grote zaal (zie elders voor de agenda)
- 11.30 uur: Koffiepauze en gelegenheid tot bijpraten.
A & G tafelronde in een van de kleinere zalen met:
- Een aantal tafels met demonstraties/presentaties en mogelijkheid tot het stellen van vragen
- De bekende 'wat is dat' tafel
- De tafels met de te veilen kavels
- De tafel met prijzen voor de verloting
- 12.30 uur: Lunchpauze.
De lunch kan genuttigd worden in het restaurant, waar diverse broodjes tegen redelijke prijzen verkrijgbaar zijn. Indien hier onvoldoende plek is kan men ook in de grote zaal plaatsnemen. Tijdens de lunch is een zaal open voor het bezichtigen van de 'toontafels'
De verkooptafels zijn dan nog niet open.
- 13.30 uur: Verkooptafels gaan open voor:
- A & G gereedschappenverkoop
- A & G boekenverkoop
- Verkoop van gereedschap door leden
- Voortzetting van tafelronde activiteiten
- 15.00 uur: Trekking van loten en aansluitend de veiling.

Inschrijven najaarsbijeenkomst zaterdag 10 november 2018.

De kosten voor de deelname aan de najaarsbijeenkomst bedragen, voor leden en introducés 10 euro per persoon. In dit bedrag is een kopje koffie of thee bij ontvangst inbegrepen. De lunch is voor eigen rekening. U kunt uzelf en een eventuele introducé als deelnemer inschrijven door het verschuldigde bedrag vóór 1 november 2018 over te maken op IBAN rekeningnummer NL15 INGB 0000 300741 t.n.v. Ambacht & Gereedschap Rhenen, onder vermelding van uw naam en najaarsbijeenkomst 2018. Bij overmaking vanuit het buitenland moet bovendien de BIC code worden vermeld: INGBNL2A Er kan op de dag zelf in principe niet betaald worden. Bij inschrijving na 1 november, of als u vragen heeft, dan kunt u mailen of telefoneren naar penningmeester Jan Blaas. (zie op de achterzijde van deze A&G Kroniek)

Parkeren voor bezoekers Parkstaete

AUTO ROUTE TIPS

- Parkstaete heeft huisnummer 3. Als u uw planner of navigator echter instelt op **Parkstraat huisnummer 1** voorkomt u meestal een onnodige omweg.
- Van welke kant u ook komt, u kunt met de auto het eenvoudigst rijden via **verkeersplein Velperbroek**. U kunt op de borden richting Velp aanhouden.
- U komt **na de rotonde** van verkeersplein Velperbroek in Velp aan op de Kennedylaan. **Helemaal doorrijden tot kruispunt met verkeerslichten** (Hoofdstraat), **ga daar linksaf** (richtingwijzer Centrum Arnhem). De **eerste straat rechts** is de Parkstraat.
- Parkstaete vindt u na 50 meter aan de linkerkant van de straat.

OPENBAAR VERVOER?

- Het trolleybusnet van de stadsdienst van Arnhem omvat ook het direct naastgelegen Velp. Op 70 meter van Parkstaete is de halte **Emmastraat van lijn 1** (Velp). Vanaf het centrum van Arnhem bent u hier met de trolley binnen 15 minuten. Als u uitgestapt bent, loopt u in de richting waar vandaan u gekomen bent. De **eerste straat rechts** is de Parkstraat (bij Simply Delicious/Green Café de hoek om).
- U vindt ons na 50 meter aan de linkerkant van de straat. De hoofdingang bevindt zich rechts van het parkeerterrein via het pad dat naar beneden loopt.
- Het **treinstation Velp** bevindt zich op 750 meter van Parkstaete. Binnen 10 minuten bent u op dit station met de trein vanaf Arnhem CS.
- Als u uit het station komt, gaat u links tot het politiebureau. Daar gaat u rechts tot de Hoofdstraat. Bij de Hoofdstraat links. Na de verkeerslichten op het kruispunt bij ABN-Amro doorlopen, tot de eerste straat rechts. Dit is de Parkstraat.
- Kijk op 92920v.nl voor reisinformatie met openbaar vervoer van deur tot deur.

Agenda ledenvergadering

Agenda

Voor de 25^e Algemene Ledenvergadering Vergadering op zaterdag 10 november in zalencentrum Parkstaete te Velp.

(de toegang tot de ledenvergadering is gratis).

Aanvang 10.30 uur

1. Opening
2. Vaststelling van de notulen van de 24e Algemene Ledenvergadering vergadering van
3. november 2017
4. Jaarverslag 2017-2018
5. Overzicht financieel beheer 2017-2018 en begroting 2018-2019
6. Verslag van de kascommissie over het boekjaar 2017-2018
7. Verkiezing van de kascommissie voor het boekjaar 2018-2019 Bestuur
8. Gedachtewisseling met leden (rondvraag).
9. Sluiting

termijn beschikbaar te zijn. Cees heeft aangegeven zich verkiesbaar te stellen voor een volgende periode.

Rooster van aftreden (aan het eind van het jaar).

- 2018 Hein Coolen
voorzitter
- 2018 Cees van der Graaf
secretaris
- 2019 Hans van Meijel
bestuurslid
- 2019 Co de Jager
bestuurslid/2^e penningmeester
- 2020 Jo Jacobs
bestuurslid
- 2020 Jan Blaas
bestuurslid

Bij de agenda

Ad. 2 Vaststelling notulen

Vastgesteld worden de notulen van de 24e Algemene Vergadering. Deze staan in de A&G Kroniek van april 2018 nummer 55.

Ad. 3 Jaarverslag

Het jaarverslag kunt u vinden in deze uitgave van A&G kroniek. Op de vergadering wordt het jaarverslag door onze secretaris Cees van der Graaf toegelicht.

Ad. 4 Overzicht financieel beheer

Een overzicht van de inkomsten en uitgaven kunt u vinden in deze uitgave van de A&G Kroniek. Op de vergadering wordt het overzicht toegelicht door onze penningmeester a.i. Jan Blaas.

Ad. 5 Verslag van de kascommissie

De kascontrole van het boekjaar 2016/2017 is uitgevoerd door Henk van Osch en Marieke Gels. Het resultaat van hun bevindingen wordt tijdens de vergadering toegelicht.

Ad. 6 Verkiezing van de kascommissie

Dit jaar is Henk van Osch aan de beurt om af te treden. Johan van Gilstraten die vorig jaar als reserve is gekozen gaat hem opvolgen. Voor het boekjaar 2018-2019 bestaat de kascommissie uit en Marieke Gels en Johan van Gilstraten.

Het bestuur doet een oproep voor het vervullen van de reservevacature. De gekozene kan dan voor het boekjaar 2019-2020 de plaats als lid innemen.

De zittingsduur van de leden van de kascommissie is drie jaar; één jaar als reserve en vervolgens twee jaar actief.

Ad. 7 Bestuur

Bestuursleden worden volgens de statuten (art 8, lid 11) voor maximaal drie jaar gekozen. Hein Coolen en Cees van der Graaf moeten volgens het rooster dit jaar aftreden. Hein heeft aangegeven nog voor maximaal één

Het bestuur is naarstig op zoek naar een penningmeester. Leden die lid willen worden van het bestuur zijn van harte welkom om een keer deel te nemen aan een bestuursvergadering zodat zij kunnen ervaren hoe leuk dit werk is.

Ad. 8 Gedachtewisseling met leden

Het bestuur biedt leden graag de gelegenheid zich uit te spreken over uiteenlopende zaken aangaande onze vereniging. Schroom niet om te komen met opmerkingen, suggesties, wensen enz. om de vereniging beter te laten aansluiten op de wensen van de leden.

Jaarverslag 2017-2018

Bestuur

Het bestuur bestond op 1 september 2017 uit de volgende personen: Hein Coolen voorzitter Cees van der Graaf secretaris, Jan Blaas, Co de Jager, Hans van Meijel en Jo Jacobs, algemeen bestuurslid. Jan Blaas heeft op de ledenvergadering van 4 november 2017 aangegeven dat hij niet langer als penningmeester beschikbaar is. De vacature van penningmeester staat nog steeds open. Gelukkig heeft Jan de rol van penningmeester als ad interim tijdelijk waargenomen. Naast de algemene bestuurstaken heeft Co de Jager voor een deel het werk van Jan overgenomen. Hans van Meijel is naast het algemene bestuurswerk in hoge mate verantwoordelijk voor de organisatie van de Najaarsbijeenkomst. Jo Jacobs is naast het algemene bestuurswerk nauw betrokken bij de organisatie van de Voorjaarsexcursie.

Leden

De ledenadministratie is in handen van Paul van der Lugt. Het aantal leden is dit jaar stabiel gebleven. Totaal hebben we ca 420 leden. We zijn duidelijk een vereniging waar men pas op latere leeftijd lid van wordt. Het merendeel van onze leden is ouder dan 50 jaar. De algemene indruk is dat jongeren het te druk hebben met werk en dagelijkse beslommingen waardoor zij geen tijd hebben voor een vereniging zoals Ambacht & Gereedschap. Het tijdig betalen van de contributie blijft een punt van aandacht. Het verzoek van betalen zit als een aparte bijlage bij de Kroniek. Deze bijlage wordt helaas nog al eens over het hoofd gezien.

Vergaderingen

Het bestuur is in de verslagperiode viermaal in vergadering bijeenge-weest te weten op: 18 november 2017, 20 januari, 31 maart en 22 september. De geplande vergadering van 9 juni ging niet door vanwege vakanties. De vergaderingen vonden afwisselend plaats bij één van de bestuursleden thuis.

Dit jaar is veelvuldig gesproken over de onderbezetting van het bestuur. Het ontbreken van een penningmeester is een punt van zorg. Met Jan en Co zijn afspraken gemaakt om dit tijdelijk op te lossen. Het beheer van onze website in combinatie met het forum is nog niet opgelost. Ook hier is nog steeds sprake van een onderbezetting. Een goed werkend forum is alleen mogelijk als er minimaal drie vrijwilligers zijn (moderatoren) die het forum volgen en eventueel ontdoen van niet passende uitingen.

Overige zaken die aan de orde kwamen waren de organisatie van de voor- en najaarsbijeenkomst, de samenstelling van de A&G Kroniek / Gildebrief en de inbreng bij de boedelcommissie.

Vanaf 25 mei 2018 is de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) van toepassing. Ook onze vereniging moet zich aan de regels in deze nieuwe verordening houden. Als bestuur zijn wij bezig met het uitwerken van een Privacyverklaring van onze vereniging.

Evenementen

De Najaarsbijeenkomst in combinatie met de algemene ledenvergadering vond plaats op zaterdag 4 november 2017. Ca 140 leden en introducés waren deze keer aanwezig.

Deze forse opkomst in het jaar na de viering van ons 25 jarig

bestaan geeft aan hoe vitaal onze vereniging is.

Ook dit jaar waren er weer verschillende presentaties. Een uitvoerig verslag hiervan kunt u lezen in de A&G Kroniek van april 2018. Om 14.00 uur gingen de verkoop-tafels open. Voor ieder van ons het moment om op zoek te gaan naar een waardevolle aanvulling van zijn verzameling.

De bijeenkomst werd afgesloten met de traditionele verloting en veiling van een groot aantal gereedschappen.

De Voorjaarsexcursie op zaterdag 26 mei naar het MOT was bijzonder geslaagd. Een opkomst van 72 personen bleef weliswaar onder het aantal van het jaar daarvoor maar was gezien de afstand niet helemaal een verrassing. Het programma was uiterst gevarieerd en werd grotendeels ingevuld door vrijwilligers van het MOT. De stralende zonneschijn en prachtige locatie hielpen enorm. De lunch was een gezellige aangelegenheid en de afsluitende borrel een groot succes. Dank zijn we verschuldigd aan het MOT, Steven de Waele en Jan Selleslugs, die alles binnen ons beperkte budget hebben gerealiseerd.

Commissies

Iedere commissie heeft een bestuurslid die verantwoordelijk is voor het organiseren. Dit doet hij natuurlijk niet alleen. In de loop der jaren is er veelal sprake van een vast team van leden die samen met een bestuurslid de organisatie vormgeven. Dank zij deze hulp zijn wij in staat om onze activiteiten te organiseren.

Boedelcommissie

De boedelcommissie was het afgelopen jaar weer betrokken bij de advisering over de bestemming

van diverse gereedschappencollecties. Het zoeken naar een passende bestemming wordt door de betrokkenen buitengewoon gewaardeerd. Een deel van de verschillende gereedschappen uit diverse collecties wordt jaarlijks op de najaarsbijeenkomst te koop aangeboden op de A&G verkooptafel.

Publiciteitscommissie

De A&G Kroniek die twee keer per jaar uitkomt, is uitgegroeid tot een herkenbaar blad die zich richt op het verenigingsnieuws. Het streven van het bestuur is om bij het schrijven van artikelen meer

gebruik te maken van de kennis en kunde van onze leden. De Gildebrief stond weer vol met buitengewoon interessante artikelen. De kwaliteit van het papier waarop de Gildebrief wordt gedrukt was dit jaar iets minder. Een hogere kwaliteit is alleen mogelijk tegen aanzienlijk hogere kosten.

Veilingcommissie

Het bieden tot de mogelijkheid tot het kunnen veilen van gereedschap kan ieder jaar weer rekenen op een warme belangstelling van onze leden rekenen. Kopers en verkopers vinden elkaar ieder jaar weer.

Kascommissie

De controle van de boekhouding maakte duidelijk dat de penningmeester op zorgvuldige wijze zijn werk heeft gedaan. De kascommissie voor het boekjaar 2017 / 2018 bestaat uit Henk van Osch en Marieke Gels.

Initiatieven binnen de vereniging

De regionale bijeenkomsten georganiseerd door onze leden voorzien duidelijk in een behoefte. Een mooie ontwikkeling waar we graag aan meewerken.

Namens het bestuur,

Cees van der Graaf (secretaris)

IN MEMORIAM

In de afgelopen periode ontvingen wij over vier van onze leden het droevige bericht dat zij waren overleden.

Dhr. J. Roest uit Zeist, overleden 18 maart 2018

Dhr. G.J.W. Bruijnooge uit IJzendijke, overleden 27 april 2018

Dhr. D. Bos uit Steenwijk, overleden 3 juli 2018

Dhr. J. Docters van Leeuwen uit Streefkerk, overleden 12 juli 2018

Onze gedachten gaan daarbij op de eerste plaats naar hun dierbaren die dit verdriet zullen moeten verwerken. Verschillende leden zullen persoonlijke herinneringen koesteren. Wij zullen hen, dankbaar voor hun bijdragen, moeten missen als trouwe leden van onze vereniging.

Jan Blaas

Verantwoording over de Financiën van de vereniging Ambacht & Gereedschap

Betreffende het boekjaar 1 september 2017 t/m 31 augustus 2018

Deze verantwoording had ik liever niet willen schrijven. Op de najaarsbijeenkomst 2017 nam ik afscheid als penningmeester. Na totaal 17 jaar penningmeester en 4 jaar tweede penningmeester vond ik dat hoog tijd. Helaas is het overdragen van deze bestuursfunctie nog steeds niet gelukt. Als *ad interim* heb ik deze taak afgelopen jaar voortgezet, maar dat is natuurlijk totaal onwenselijk. Het bestuur zal een oplossing moeten vinden. Opdeling van taken en betaalde boekhouding, het zijn mogelijkheden, maar er zal altijd een verantwoordelijke penningmeester in het bestuur moeten plaatsnemen. Ik vraag aan iedereen om over dit probleem na te denken.

Het boekhoudjaar is zonder problemen of tegenvallers verlopen. Dank aan Co de Jager voor het regelen van de contributie inning. De herdruk van enkele catalogi tot het boek "De Nooitgedagde collec-

tie" was een flinke investering en zal pas over een aantal jaren terugverdiend worden maar de reacties zijn heel positief.

Het bedrag dat al twee jaar werd begroot om forum en website te ondersteunen bij een vernieuwing is niet besteed. Dat betekent dat er geen leden naar voren zijn gekomen om hier invulling aan te geven en dat is natuurlijk erg spijtig want dat heeft consequenties voor het forum.

De nieuwe adressenlijst is in principe gemaakt maar de uitgave moet nog worden getoetst aan de nieuwe privacy wetgeving. Het resultaat van veiling/verkoop/verloting is weliswaar € 400,- lager dan vorig jaar, maar daarmee levert deze activiteit nog steeds een belangrijke bijdrage aan ons kapitaal en is er op dit moment geen reden de contributie te verhogen.

De kascommissie zal de boekhouding nog controleren en de uit-

eindelijke vaststelling vindt plaats tijdens de algemene ledenvergadering op 10 november 2018.

Bij deze verantwoording behoren:

- De staat van Baten en Lasten A&G 2017/2018.
- De balans op 31 augustus 2018.

Rhenen september 2018
Jan Blaas, penningmeester a.i

Staat van Baten en Lasten A&G 2017/2018

INKOMSTEN	Begroot 1-9-'17 t/m 31-8-'18	Resultaat 1-9-'17 t/m 31-8-'18	Begroot 1-9-'18 t/m 31-8-'19
contributies 2018	8500	8543	8500
contributies 2017	250	225	250
Gildebrief advertenties	240	240	240
veiling/verkoop/verloting	750	1133	750
verkoop tijdschriften	250	136	150
boeken	500	1013	1000
renten	115	32	50
totaal	10605	11322	10940

UITGAVEN	Begroot 1-9-'17 t/m 31-8-'18	Resultaat 1-9-'17 t/m 31-8-'18	Begroot 1-9-'18 t/m 31-8-'19
bestuurskosten	600	373	600
kosten van beheer	400	428	500
adreslijst	200	0	200
A&G Kronieken	2500	2857	3000
Gildebrief	4000	3565	4000
bijeenkomst najaar	250	20	250
bijeenkomst voorjaar	250	50	250
publicaties/promotie	250	0	250
website	1000	37	150
aankoop boeken	1500	7516	250
totaal	10950	14846	9450

Balans per 31-8-2018

	activa
betaalrekening	1760
renterekening	30549
voorraad boeken	7014
totaal:	39323

	passiva
KAPITAAL	39323
totaal:	39323

Gang van zaken veiling etc

Gang van zaken veiling etc

Op dit moment zijn er 42 kavels gereserveerd voor de veiling. Zoals u op de foto's kunt zien is het dit jaar een zeer gevarieerd aanbod. Enkele nummers bestaan uit een bananendoos gevuld met divers gereedschap. Op de verkooptafel liggen 285 objecten voor een vaste prijs te koop. Al het gereedschap wordt via de boedelcommissie aangeboden.

De wijze van veilen

Onze voorzitter Hein Coolen zal de kavels onder de hamer brengen. Er wordt verkocht per opbod, en in de volgorde van de gegeven nummering bij de foto's. Later aangemelde kavels worden uitsluitend in volgorde van binnenkomst geveild. Tussendoor kunnen bananendozen met daarin diverse gereedschappen worden geveild. Er is voor de aanvang van de veiling voldoende tijd om de kavels goed te bekijken.

Registratie

Als u aan de veiling wilt deelnemen dan moet u zich van te voren wel laten registreren, dan krijgt u bij registratie en biednummer. Na de gunning van een kavel hoeft de veilingcommissie alleen dit nummer te noteren, wat de snelheid van veilen bevordert. Na afloop van de veiling kunnen de kavels **uitsluitend tegen contante betaling** meegenomen worden.

Inbreng van gereedschap

Als u gereedschap van u zelf wilt laten veilen, dient u hierover van te voren contact op te nemen met Jan Blaas (tel. 0317-616363). Het gereedschap dient wel een beetje bijzonder te zijn. Als aanbieder geeft uzelf aan hoe hoog de minimale inzet moet zijn (bodemprijs). Eventueel kan iemand van de

veilingcommissie u helpen met het bepalen van de minimum prijs. De opbrengst minus 15% veilingkosten, wordt door de penningmeester naar uw bankrekeningnummer overgemaakt. De veilingcommissie behoudt zich het recht voor om gereedschap, dat leden willen inbrengen af te keuren en niet ter veiling in te brengen. Er is uiteraard een grens aan wat we aankunnen in de tijd die we hebben. Het is dus mogelijk dat we op zeker moment nieuw aanbod voor de veiling moeten afwijzen.

Schenken aan de verenigingen

Als u gereedschap wilt schenken om dit te laten veilen ten bate van de vereniging, dan stelt het bestuur, en de veilingcommissie van A&G dit zeer op prijs.

Verkooptafel leden

Voor de leden is een aantal verkooptafels beschikbaar om zelf gereedschappen te verkopen. De afmetingen van deze tafels zijn 70x120 cm. Deze dienen **voor 09.30 uur ingericht en afgedekt** te zijn. Voor het afdekken dient u zelf een laken o.i.d. mee te nemen. Verkopen mag vanaf 13.30 uur (na de lunch). Voor het (gratis) reserveren van minimaal een halve tafel en maximaal 2 tafels kunt u contact opnemen met Hans van Meijel (tel. 0478-546261). Wie het eerst komt, het eerst maalt!

A&G verkooptafel

Deze tafel is gereserveerd voor gereedschap dat via de boedelcommissie is ingebracht. Inbreng door leden is dus niet mogelijk. Alle aangeboden gereedschap heeft een vastgestelde prijs, en er wordt dus niet onderhandeld over de prijs en er is aan het einde van de dag ook geen uitverkoop. **Iedere koper rekent elk artikel eerst af alvorens een**

ander artikel te kunnen kopen. Op deze manier willen we voorkomen dat iemand snel een aantal stukken grijpt waardoor een ander geen kans meer heeft. De leiding van de A&G-verkooptafel is in handen van Gerrit Snoek (tel. 0344-663582) en Jo Jacobs.

A&G Boekentafel

Wie tijdens de bijeenkomst boeken wil verkopen kan dit natuurlijk zelf doen en daarvoor een tafel reserveren bij Hans van Meijel. Als het gaat om slechts enkele stuks dan kunt u uw boeken ook laten verkopen door de mensen van de boekentafel. U levert de te verkopen boeken voor 10.00 uur van de dag in bij de boekentafel. In elk te verkopen boek moet wel een papier zitten waarop vermeld staan: Naam van de verkoper, de titel van het boek en de verkoopprijs. (tip! Om verlies van het inlegvel te voorkomen kunt u dit het beste vast tapen met een stukje schilderstape, omdat deze ook makkelijk te verwijderen is.) Boeken zonder dit inlegvel worden niet geaccepteerd! Aan het einde van de bijeenkomst kunt u zich melden bij de boekentafel, en kunt u de evt. niet verkochte boeken weer meenemen, en de verkochte boeken worden later met u afgerekend na aftrek van 10% ten bate van de verenigingskas wordt het geld aan u overgemaakt. De organisatie van de boekentafel is in handen van Jacob Cazemier (tel. 0578-574147)

Loterij

Voorafgaand aan de veiling vindt de traditionele loterij plaats. Op de overzichtsfoto ziet u de zeer variërende objecten die ons werden aangeboden. De loten worden, zoals u gewend bent, op diverse plaatsen aangeboden voor € 1,- per stuk.

Veilingstukken najaar 2018

- o verloting
- 3 kist 1
- 4 Stanley 78
- 5 staartenknipper
- 6 bijltje
- 7 Stanley 5
- 8 Stanley 6
- 9 veerploeg 1829
- 10 Eng sponningschaaf
- 13 Brusselse veerploeg met 15 delen
- 17 stokzaag
- 18 dissel
- 19 Stanley 50 met beitels
- 20 krooschaaf
- 21 bazaltstamper, dijkwerker
- 22 doos divers
- 23 kantbijl
- 24 kuipershamer
- 25 Stanley 50
- 26 gesmede stekers
- 27 3 passers
- 28 gesmede set 3 lepels, 2 vorken
- 29 3 duimen
- 30 brede beitel
- 31 Eng ploeg met greep
- 32 Engelse ploeg
- 33 bijzondere boordschaven 10x
- 34 grote brander
- 35 kist 2
- 36 dissel
- 37 trekmes JNY
- 38 dissel
- 39 moersleutels
- 40 Stanley 5
- 41 Nooitgedagt 4
- 42 Nooitgedagt 5
- 43 Nooitgedagt 6

o verloting

3 kist 1

4 Stanley 78

5 staartenknipper

6 bijltje

7 Stanley 5

8 Stanley 6

9 veerploeg 1829

10 Eng sponningschaaf

13 Brusselse veerploeg met 15 delen

17 stokzaag

18 dissel

19 Stanley 50 met beitels

20 krooschaaf

21 bazaltstamper, dijkwerker

22 doos divers

23 kantbijl

24 kuipershamer

25 Stanley 50

26 gesmede stekers

27 3 passers

28 gesmede set 3 lepels, 2 vorken

29 3 duimen

30 brede beitel

31 Eng ploeg met greep

32 Engelse ploeg

33 bijzondere boordschaven 10x

34 grote brander

35 kist 2

36 dissel

37 trekmes JNY

38 dissel

39 moersleutels

40 Stanley 5

41 Nooitgedagt 4

42 Nooitgedagt 5

43 Nooitgedagt 6

Verslag Voorjaarsexcursie 2018 naar het MOT

JOHN BOELE

De voorjaarsexcursie 2018 was in alle opzichten een heel bijzondere: allereerst vond deze plaats in België en wel bij het Museum voor Oude Techniek in Grimbergen, vervolgens was het uitzonderlijk mooi weer (zeg maar heel warm!) en de gastheren waren bijzonder enthousiaste vertellers.

Er was een breed aanbod aan demonstraties en activiteiten opgesteld door onze gastheren. Voordat het werkelijke programma begon hadden we nog even de gelegenheid zelf door het museum te dwalen, verrassend mooi wat daar allemaal getoond wordt.

Zelf heb ik de demonstratie kant-rechten bijgewoond, bijzonder om te zien hoe een boomstam tot balk wordt gemaakt. Een aantal deelne-

mers mocht ook zelf aan de slag, dat viel soms best wel tegen om de goede slagen met de bijl te maken. De rondleiding achter de schermen van het Guldendaal door Steven de Waele, was zeer interessant. Hij liet ons niet alleen zien wat er aan tijdschriften en boeken beschikbaar is, maar hij toonde ons ook een aantal bijzondere stukken uit de collectie.

Vervolgens was het tijd om ons te verplaatsen richting Liermolen om daar te genieten van een goed verzorgd lunchbuffet in restaurant Puller. In de middag heb ik gezien en gehoord hoe een oud model bijenhuis door stagiaires op de traditionele manier opgebouwd is. Ook hier werkte het enthousiasme van Mathijs Huyghebaert aanstekelijk,

en het zou mij niet verwonderen als een paar A&G-ers hier nog eens aan gaan deelnemen. Als laatste bezocht ik de demonstratie van de bakoven. Hier werd uitgelegd hoe een bakoven gebouwd wordt, maar ook hoe hij gebruikt hoort te worden. Mooi was ook om te zien hoe de takkenbossen voor de oven gevormd worden.

Na afloop van al deze geweldige demonstraties werd ons nog een hapje en een drankje aangeboden bij de Charleroyhoeve. Van wege het prachtige weer werden de stoelen naar buiten gehaald en werd zo het afscheid van het MOT met een Belgisch biertje afgesloten. Het was verheugend dat ondanks de grote afstand naar Grimbergen er een grote opkomst was.

Oud Nederlands gereedschap geveild in Amerika.

HEIN COOLEN

Nederlandse zaag uit de 17e eeuw.

Detail.

In het voorjaar werd bij het bekende veilinghuis Skinner in Boston de collectie oud gereedschap geveild van Laurent Adamovics. Deze verzamelaar had over een periode van 20 jaar een substantiële collectie bij elkaar gebracht van voornamelijk continentaal Europese gedecoreerde gereedschappen, waaronder enkele zeer mooie Nederlandse stukken. In het bijzonder hield hij zich bezig met de codes en symbolen zoals we die vaak op oud gereedschap aantreffen en hoe deze in verband gebracht kunnen worden met politieke en maatschappelijke ontwikkelingen. Hij was dan ook minder geïnteresseerd in het rangschikken naar vakgebied, maar meer in historische samenhang. Laurent Adamovics werd in Frankrijk geboren uit Poolse ouders. Zijn vader, geboren in 1928, verliet Polen op 2-jarige leeftijd en kreeg bij zijn vertrek van zijn vader, een tuigmaker, een zelfgemaakte tas met gereedschap. Hij begon in Frankrijk op 12-jarige leeftijd als houtbewerker en werd later een succesvol zakenman. Laurent Adamovics studeerde in Frankrijk en Amerika en is verbonden aan de prestigieuze Harvard universiteit. Hij is de oprichter en directeur van EChO ('Eradicate Childhood Obesity Foundation'), een liefdadigheidsstichting die het probleem van chronisch overgewicht bij kinderen wil tegengaan.

De collectie omvatte meer dan duizend stuks gereedschap verdeeld over ruim 350 veilingkavels. Topstukken waren een Franse wapenmakers zaag gedateerd 1660, een mooi versierde wapenmakers bijl gedateerd 1613, een messing gradenboog gedateerd 1626, enkele

prachtige zeer vroege ijzeren schaafjes (Italiaans, 16^e eeuw), een van de eerste ijzeren rijschaven gemaakt door Chardoillet uit het begin van de 19e eeuw, een Franse voorloper gesneden in de vorm van een dolfijn en nog een aantal fijn gesneden lange schaven uit Frankrijk, Oostenrijk en Duitsland.

Onder de Nederlandse stukken bevonden zich twee vroege zagen, één uit de 18e eeuw met pistoolgreep en een uit de 17e eeuw met een schitterend gesneden pistoolhandvat. Dit laatste handvat lijkt erg veel op de Skokloster zagen zowel wat betreft de plaats en het motief (een mannenkop) van het snijwerk als de kwaliteit ervan. Verder kwam nog een blokschaaf van Frans Moret gedateerd 1745 in een werkelijk uitzonderlijk mooie staat onder de hamer, plus nog enkele gedateerde blokschaven van mindere kwaliteit. Een verrassing was verder een zeldzame reischaaf gedateerd 1785 van Evertsen, waarvan volgens van der Sterre slechts één andere gedateerde schaaf bekend is (uit 1801).

Laurent Adamovics heeft zijn bevindingen vastgelegd in een boek getiteld 'Codes & Symbols of European Tools' (In eigen beheer uitgegeven), waarin het hoofdstuk over Nederlands gereedschap de wat vreemde titel draagt van 'Dutch Navigators and Traveling Tools' (Nederlandse zeevaarders- en reizende gereedschappen). Niet alleen qua titel maar ook voor wat betreft de verdere inhoud wint de fantasie het op meerdere fronten van de historische werkelijkheid. Zo wordt de indruk gewekt als zouden Nederlandse gereedschappen vooral

Nederlandse zaag uit de 18e eeuw.

zijn gebruikt op schepen en door emigranten zijn meegenomen naar vreemde oorden. Hij heeft het daarbij over 'thousands of Dutch immigrants'. Afgezien van de Kaapkolonie emigreerden Nederlanders in de 17^e eeuw slechts mondjesmaat. Redenen voor emigratie waren vooral economische omstandigheden en religieuze vervolging. Nederland kende in de 17^e eeuw grote economische voorspoed en voerde ten aanzien van religie een zeer tolerant beleid zodat er in feite sprake was van een grote toestroom aan vreemdelingen (denk bijvoorbeeld aan de Franse Hugenoten).

De prachtige, met een mannenkop versierde zaag wordt door hem betiteld als een 'naval carpenter saw' (zaag van een scheepstimmerman) hetgeen mogelijk het geval zou kunnen zijn geweest, maar elk bewijs hiervoor ontbreekt. Het is even waarschijnlijk dat deze zaag door een gewone timmerman/meubelmaker is gebruikt. De rejschaaf van Evertsen heeft zowel het merk 'WE onder kroon' als voluit 'W.EVERTSEN' en is dus waarschijnlijk door de zoon gemaakt. Dit is voor zover bekend de enige gedateerde schaaf van deze maker met ook het merkteken 'WE onder kroon'. Adamovics spreekt van de ervaren 'William Evertsen' van de schavenmakers familie, 'who was related to the famous Dutch navigators of the 17th century, Cornelis and Jan Evertsen' (die familie was van de bekende Nederlandse zeevaarders uit de 17^e eeuw, Cornelis en Jan Evertsen). Ook voor deze stelling ontbreekt elk bewijs. Van der Sterre vermeldt geen enkel biografisch detail van deze maker, zelfs de voornaam is een aanname. (We veronderstellen dat het 'Willem' is, maar zeker geen 'William'.)

Het zou te ver voeren hier uitvoerig in te gaan op alle verdere veronderstellingen die in dit hoofdstuk als feiten worden geponeerd. Een deel van het probleem

Blokschaaf Frans Moret 1745.

Rejschaaf Evertsen 1785.

Bovenaanzicht blokschaaf.

is de bronvermelding. Weliswaar is aan het boek een imposante literatuurlijst toegevoegd, maar voor Nederland wordt alleen het werk van Van der Sterre genoemd. Het ontbreken van een bronvermelding in de tekst maakt het moeilijk zo niet onmogelijk sommige beweringen te controleren, afgezien van de meest flagrante. Interessanter is het boek daar waar het specifiek betrekking heeft op gebruikte codes en symbolen van vooral niet-Nederlandse gereedschappen. Veel van wat we op gereedschap aan ingesneden tekens tegenkomen wordt verklaard en in een historisch kader geplaatst, hetgeen voor een verzamelaar veel nuttige achtergrondinformatie oplevert.

Literatuur:

- Skinner Auctions: 'Clocks, Watches & Scientific Instruments, featuring a Collection of Early European Tools', Sale 3093M, April 20, 2018.
- Lautent Adamowics: 'Codes and Symbols of European Tools, Roman Period to 19th Century.'

Alle foto's zijn van Skinner Inc., www.skinnerinc.com)

2^e Bijeenkomst regio Noord van A&G

dinsdag 24 april 2018

PIET EN SYMEN

Na de eerste bijeenkomst in Oppenhuizen, die prima bevallen was, hebben we een tweede bijeenkomst georganiseerd. Wel beter voorbereid omdat we daar maar met zijn drieën waren.

Maar omdat het inhoudelijk erg geslaagd was, wilden we dat de anderen leden uit het noorden niet onthouden.

Nu heeft ieder met een postcode boven de 8000 een persoonlijke uitnodiging per mail gekregen. "Ieder" is niet helemaal waar, omdat niet alle mailadressen actueel bleken.

Dit keer waren we te gast in het Skûtsjemuseum in Earnewâld in Fryslân. De opkomst was gelijk tegen het maximum aan, met 12 deelnemers, waar onder ook twee dames.

Na een kennismakingsronde met koffie en gebak, kregen we uitleg en rondleiding in het museum, met een demonstratie smeden.

Ook buiten nog even het houten skûtsje "Aebelina" of "dorp Grouw" bewonderen die daar als replica is gebouwd. Na de lunch gezellig zittend rond een zwaard van een skûtsje als tafel, presenteerde ieder zijn meegebracht attribuut.

Verrassend, zo'n grote verscheidenheid aan objecten waar bij de toelichting de passie er vanaf spatte, geweldig! We moesten ieder wel beperken in spreektijd, anders waren we daar nu nog bezig.

Van een klein vioolbouwers gerfschaafje, en een simpel waterpasje,

waar een verzameling ooit mee begonnen was, tot een fluister buitenboordmotor van vóór de 2^e wereldoorlog, die nooit in productie is genomen. Gauwke Bootsma van het Hindelooper schaatsmuseum die z.g. koninginneschaatsen en de juist verworven speciale schaatsen van koningin Wilhelmina kon laten zien.

Er kwam ook een geijkte strijkstok van Nooitgedagt voorbij, en een prachtig kistje met meetapparatuur voor stoommachines werd toegelicht.

Symen had een paar molenaarsbeitels meegebracht; perfect schoon en scherp gemaakt, en van nieuwe handgrepen voorzien, juweeltjes. En nog veel meer, te veel om allemaal op te noemen. Dit alles in de geweldige ambiance van het museum.

Natuurlijk wilde ieder verder met deze regio bijeenkomsten, waar men aan het woord kan komen met zijn passie voor ambacht en gereedschap.

Volgende keer gaan we naar Hindeloopen naar het Bedrijf Bootsma (schaats- en schildermuseum) hebben we afgesproken. Maar dan wel op een zaterdag, want er zijn ook nog leden die gewoon moeten werken.

Op de voorgrond van de foto, een graan-monsterboor voor bijv. een scheepslading graan.

Inhoud van deze A & G Kroniek

Van de voorzitter	2
Najaarsbijeenkomst 2018	3
Programma Najaarsbijeenkomst 2018	5
Routebeschrijving	6
Agenda ledenvergadering	7
Jaarverslag 2017-2018	8
In Memoriam	8
Verantwoording Financiën	10
Gang van zaken veiling	11
Veilingstukken najaar 2018	12
Verslag voorjaarsexcursie 2018 naar het MOT	14
Oud Nederlands gereedschap geveild in America	16
Verslag 2e regiobijeenkomst regio Noord	19

De A&G Kroniek verschijnt tweemaal per jaar.

Redactie: John Boele

Redactieadres:

John Boele

Westerdreef 52

2152 CS Nieuw-Vennep

Tel: 0252 689228

Email: john.boele@gmail.com

Niets in deze uitgave mag, op welke wijze dan ook, worden gekopieerd en/of vermenigvuldigd zonder schriftelijke toestemming van het bestuur van de vereniging Ambacht & Gereedschap.

Ledenadministratie: Paul van der Lugt, administratie.ag@skynet.be

Boedelcommissie: Jan Blaas, Jo Jacobs en Gerrit Snoek

Bankrekening: IBAN: NL15 INGB 0000 3007 41

BIC: INGBNL2A

t.n.v. Ambacht en Gereedschap, Rhenen

Bestuur Vereniging Ambacht & Gereedschap

Voorzitter:

Hein Coolen

voorzitter@ambachtengereedschap.nl

Diepenbrocklaan 4a

6711 GN Ede

Tel. (0318) 61 43 73

Secretaris:

Cees van der Graaf

secretaris@ambachtengereedschap.nl

Schuwacht 140

2941 EH Lekkerkerk

Tel. (0180) 66 36 88

Penningmeester: Jan Blaas

penningmeester@ambachtengereedschap.nl

Platanenlaan 13

3911 PA Rhenen

Tel. (0317) 61 63 63

Leden:

Co de Jager

jagerc@xs4all.nl

Guido Gezellenlaan16

3705 AT Zeist

Tel. (06) 2254 8829

Hans van Meijel

h.vanmeijel@home.nl

Haag 22a

5815 CB Merselo

Tel. (0478) 54 62 61

Jo Jacobs

Sint-Crispijnstraat 17

5211 ZC 's-Hertogenbosch

tel: (06) 5471 1272

www.ambachtengereedschap.nl